

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U003999

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 31-10-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Смілянець Тетяна Леонідівна

2. Tetiana Smilianets

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 053

Назва наукової спеціальності: Психологія

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 053 Психологія

Дата захисту: 24-12-2025

Спеціальність за освітою: Психологія

Місце роботи здобувача: Національна академія внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08751177

Місцезнаходження: пл. Солом'янська, Київ, 03035, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 11202

Повне найменування юридичної особи: Національна академія внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08751177

Місцезнаходження: пл. Солом'янська, Київ, 03035, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національна академія внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08751177

Місцезнаходження: пл. Солом'янська, Київ, 03035, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 15.01.11

Тема дисертації:

1. Психологічні особливості телефонної залежності сучасної молоді
2. Psychological Features of Phone Addiction Among Modern Youth

Реферат:

1. Дисертаційна праця присвячена дослідженню психологічних особливостей телефонної залежності сучасної молоді. На базі проведеного теоретичного аналізу проблеми телефонної залежності сучасної молоді здійснено феноменологізацію цього явища як одного з видів адикції, що проявляється через страх залишитися без гаджета навіть на короткий час, адже він перетворився на штучний замітник соціального життя. Завдяки інтерпретації результатів проведеного емпіричного дослідження виявлено психологічні особливості молоді з різним рівнем телефонної залежності, запропоновано дієві варіанти профілактики розвитку залежності, а також підготовлено психокорекційну програму характерологічних особливостей молоді з телефонною залежністю. Емпіричну базу дисертаційного дослідження, що проводилось протягом 2022–2023 років, становлять 120 здобувачів вищої освіти денної форми навчання Національної академії внутрішніх справ. Емпіричне дослідження вдалося провести шляхом застосування такого психодіагностичного інструментарію: методика визначення типу акцентуації рис характеру та темпераменту К. Леонгарда Х. Шмішека; Індивідуально-типологічний опитувальник (Л. М. Собчик); методика визначення

схильності до суїцидальної поведінки (М. Горська); методика шкали проблемного використання мобільного телефону; авторська анкета визначення рівня емоційної залежності від мобільного гаджету. Реалізація дослідження проблем залежності в молодому віці дала змогу встановити комплекс детермінантів виникнення та поширення телефонної адикції. Виявлено суб'єктивні (втрата емпатії та цінності дружніх стосунків; перекладання відповідальності на інших й зовнішній локус контролю; відсутність готовності самостійно приймати рішення; низька адаптація до соціальних груп; тривожність, синдром загубленого часу; екранна залежність) та об'єктивні (маркетинг і таргет; безперервне вдосконалення мобільних пристроїв виробниками; доступність мережі «Інтернет»; легкодоступність; популярність; воєнний стан у країні, всесвітня пандемія COVID-19) чинники стрімкого поширення телефонної адикції серед сучасної молоді. На основі цього запропоновано кілька рівнів профілактики та запобігання процесу девіантної адиктивної поведінки. Емпіричним шляхом визначено емоційний стан молоді в разі тривалої відсутності телефону в руках або в полі їх зору, який проявляється через тривогу, паніку, емоційну дисрегуляцію, поганий настрій, роздратування, агресію, злість, яка проєктується на оточення. Відстежено, що відволікання уваги, часте емоційне збудження, погіршення пам'яті, вібраційний фантом, кризовий стан, фантом смерті, агресивність, зниження самооцінки, вчинення психологічного насильства, фізичні болі, відсутність позитивного настрою, ілюзія зони комфорту, асоціативність, зниження критичного мислення, кіберхондрія, синдром розладу уваги є наслідками неконтрольованого користування гаджетом. Встановлено, що психологічний феномен гіперактивності та дефіциту уваги, «гонитва за кращим», сексуалізація поведінки, проблеми самовизначення, демонстративність більше притаманні особистості, в якій високий ризик схильності до телефонної залежності. За результатами проведеного авторського опитування встановлено причини трансляції показових самогубств молодого покоління шляхом трансляції цього процесу через мобільний телефон. Зокрема, бажання показати глядачам трансляції увесь спектр їх страждання, викликати докори сумління, покарати намовників чи підбурювачів, бажання привернути увагу соціуму на актуальну проблему, яка існує та руйнує життя багатьох інших. Через смертельний страх, пов'язаний з веденням військових боїв на території країни, молоді здається, що вони приречені на страждання та самогубство є єдиним шансом їх уникнути. Обґрунтовано доцільність застосування профілактичних заходів протидії телефонній залежності на первинному та вторинному рівнях, метою яких є пошук детермінантів поширення та впливу на свідомість молоді шляхом проведення індивідуальної та групової роботи спеціалістів із залученням відомих інфлюенсерів. У процесі реалізації цього завдання рекомендовано, щоб запобіжні заходи здійснювалися шляхом відкритих зустрічей і челенджів, поширення соціальних відеороликів, а також проведення їх психологами з можливим залученням коучів психокорекції. Окреслено сучасні техніки подолання пристрасті до телефону на основі балансу між активними користуванням та здоровим способом життя. Зокрема, альтернативні залучення до певної активної трудової, спортивної, волонтерської й навчальної діяльності, спілкування офлайн, використання способу «cheat phone», який реалізується через встановлення днів тижня з часовим обмеженням та без обмеження.

2. The dissertation is devoted to the study of the psychological features of smartphone (telephone) addiction among contemporary youth. Based on the theoretical analysis of the problem, the phenomenon is conceptualized as a form of addiction manifested through the fear of being without a gadget even for a short time, as it has become an artificial substitute for social life. Interpreting the results of the empirical study made it possible to identify the psychological characteristics of young people with different levels of phone addiction, to propose effective prevention options for the development of addiction, and to prepare a psychocorrection program addressing the characterological features of youth with phone dependence. The empirical base of the dissertation research, conducted in 2022–2023, comprises 120 full-time students of the National Academy of Internal Affairs. The empirical study employed the following psychodiagnostic tools: the Method for Determining Types of Character and Temperament Accentuation by K. Leonhard – H. Schmishek; the Individual-Typological Questionnaire (L. M. Sobchik); the Method for Determining the Propensity for Suicidal Behavior (M. Horská); the Problematic Mobile Phone Use Scale; and an author's questionnaire to assess the level of emotional dependence on a mobile gadget. The study of youth addictions yielded a complex of determinants for the emergence and spread of

phone addiction. Subjective factors include loss of empathy and the value of friendship; externalization of responsibility and an external locus of control; lack of readiness to make independent decisions; low adaptation to social groups; anxiety; the “lost time” syndrome; and screen dependence. Objective factors include marketing and targeted advertising; the ongoing improvement of mobile devices by manufacturers; Internet accessibility; general availability; popularity; martial law in the country; and the global COVID-19 pandemic. On this basis, several levels of prevention and deterrence of deviant addictive behavior are proposed. Empirically, the emotional state of young people in the prolonged absence of a phone in their hands or within sight was determined: it manifests as anxiety, panic, emotional dysregulation, low mood, irritability, aggression, and anger projected onto others. Observed consequences of uncontrolled gadget use include distraction, frequent emotional arousal, impaired memory, phantom vibrations, crisis states, “phantom of death,” aggressiveness, lowered self-esteem, psychological violence, physical pain, lack of positive mood, the illusion of a comfort zone, associative thinking, diminished critical thinking, cyberchondria, and attention-deficit syndrome. It was established that the psychological phenomena of hyperactivity and attention deficit, the “race for the best,” sexualization of behavior, identity problems, and demonstrativeness are more characteristic of individuals at high risk of phone dependence. According to the author’s survey, reasons behind livestreamed demonstrative suicides among youth include the desire to show viewers the full range of suffering, to evoke remorse, to punish instigators or abettors, and to draw public attention to a pressing problem that destroys many lives. Due to the mortal fear associated with active warfare in the country, young people may feel doomed to suffering and see suicide as the only way to avoid it. The expediency of preventive measures against phone addiction at the primary and secondary levels is substantiated. Their goal is to identify determinants of spread and to influence youth consciousness through individual and group work by specialists with the involvement of prominent influencers. In implementing this task, it is recommended to carry out preventive activities through open meetings and challenges, dissemination of social videos, and sessions led by psychologists with optional involvement of psychocorrection coaches. Contemporary techniques for overcoming the craving for phones are outlined based on a balance between active use and a healthy lifestyle. These include alternative engagement in productive work, sports, volunteering, and educational activities; offline communication; and the “cheat phone” method, implemented by setting days of the week with time-limited versus unlimited use. A program for psychocorrection of characterological features in youth with phone dependence is developed and described for practical implementation. It consists of six sessions with diverse exercises and tasks. Each session combines mini-lectures and practical exercises aimed at reducing the level of dependence and developing the young person’s psychological qualities (enhancing communicativeness and expanding social contacts, overcoming excessive anxiety, identifying and countering depression, training stress resilience, and strengthening one’s “Self” while resisting social-media manipulation).

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Смілянець Т. Л. Телефонна залежність у юнацькому віці: особливості впливу на розвиток особистості. Юридична психологія. 2023. № 1. Київ. 2023. С. 121–127. DOI: <https://doi.org/10.33270/03233201.121>
- 2. Смілянець Т. Л. Особливості аутоагресії підлітків-девіантів в умовах воєнного стану. Південноукраїнський правничий часопис. 2023. С. 66–71. DOI <https://doi.org/10.32850/sulj.2023.4.13>

- 3. Смілянець Т. Л. Соціальна ізоляція через телефонну залежність. Наукові перспективи. № 4(46). 2024. С. 1384–1389. [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-4\(46\)-1383-1388](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-4(46)-1383-1388).
- 4. Смілянець Т. Л. Профілактика телефонної залежності серед молоді. Габітус. № 73(10). 2025. С. 340–343. <https://doi.org/10.32782/2663-5208.2025.73.60>

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кудерміна Олена Іванівна

2. Olena I. Kudermiina

Кваліфікація: д. психол. н., професор, 19.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08751177

Місцезнаходження: пл. Солом'янська, Київ, 03035, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ларіонов Станіслав Олександрович

2. Stanislav O. Larionov

Кваліфікація: к. психол. н., доц., 19.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3027-8535

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=eEEL7FUAAAAJ&hl=ru>

Повне найменування юридичної особи: Національна академія Національної гвардії України

Код за ЄДРПОУ: 08610502

Місцезнаходження: майдан Захисників України, Харків, Харківський р-н., 61001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Цільмак Олена Миколаївна

2. Olena M. TSILMAK

Кваліфікація: д.ю.н., професор, 19.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Одеська юридична академія"

Код за ЄДРПОУ: 20933314

Місцезнаходження: Фонтанська дорога, Одеса, 65009, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Романенко Оксана Вікторівна

2. Oksana V. Romanenko

Кваліфікація: д.психол.н., професор, 19.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08751177

Місцезнаходження: пл. Солом'янська, Київ, 03035, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бойко-Бузиль Юлія Юріївна

2. Yuliia Y. Voiko-Buzyl

Кваліфікація: д. психол. н., професор, 19.00.06, 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1715-4327

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=NjBFwLcAAAAJ>

Повне найменування юридичної особи: Національна академія внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08751177

Місцезнаходження: пл. Солом'янська, Київ, 03035, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Охріменко Іван Миколайович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Охріменко Іван Миколайович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Антощук Андрій Олександрович

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна